

дослідження дозволило нам обґрунтувати і запропонувати використання ЛФК в комплексному лікуванні хворих на ДПН.

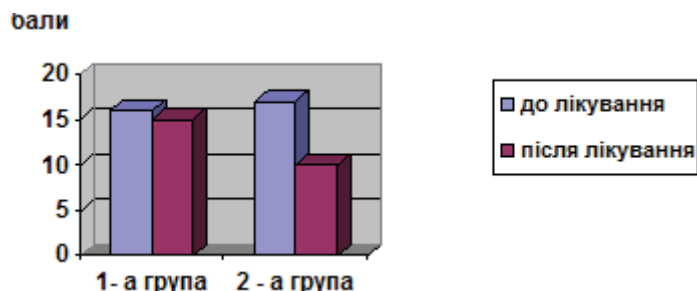

Рис.1.Динамика показників больової шкали LANSS

Подальші дослідження у даному напрямку дозволять оцінити віддалені результати застосування ЛФК в комплексному лікуванні хворих з діабетичною полінейропатією.

ВИСНОВКИ

1. Аналіз літератури, присвячений проблемі лікування хворих на цукровий діабет II типу, ускладнений діабетичною полінейропатією, дозволив зробити висновок про те, що в наукових дослідженнях продовжує залишатися актуальним завдання застосування лікувальної фізичної культури з метою профілактики і лікування його ускладнень.

2. Основна мета у використанні лікувальної фізичної культури полягає у сприянні зниженню гіперглікемії й запобіганню розвитку ускладнень.

3. Використання комплексного підходу в лікуванні діабетичних полінейропатій при цукровому діабеті 2го типу дозволяє не тільки покращити якість життя пацієнта, але й зменшити темпи прогресування й стабілізувати захворювання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Строков И.А. Клиника, патогенез и лечение болевого синдрома при диабетической полиневропатии / И.А. Строков, А.Н. Баринов // Неврологический журнал, 2001. № 6. — С. 47-55.

2. Стандарти діагностики та лікування ендокринних захворювань / За ред. М.Д. Тронька // Довідник «Vademecum доктор Ендокринолог». — 2-ге вид., переробл. і доповн. — К.: ТОВ «Доктор Медіа», 2007. — 352 с.

3. Котов С.В. Диабетическая нейропатия / С.В. Котов, А.П. Калинин, И.Г. Рудакова. — М.: Медицинское информационное агентство, 2011.— 440 с.

4. Власенко М.В. Ускладнення цукрового діабету — діабетична дистальна полінейропатія: патофізіологія і варіант патогенетичного лікування / М.В. Власенко // Міжнародний ендокринологічний журнал, 2011, № 7(39). — С. 44-49.

5. Мухін В.М. Фізична реабілітація / В.М. Мухін. — К.: Олімпійська література, 2005. — 423с.

УДК 378.091.12.011.3-057.68

Безкоровайна Л.В.
Запорізький національний університет

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЗМІСТУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ТУРИЗМОЗНАВСТВА

У статті розглядаються деякі особливості професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства у педагогічній теорії. Проведений аналіз цієї проблеми уможливив зробити висновки та внести авторські пропозиції щодо вирішення питань, пов'язаних зі змістом професійної підготовки фахівців обраного напрямку.

Ключові слова: професійна підготовка, туризм, майбутній фахівець з туризмознавства.

Безкоровайна Л.В. Некоторые аспекты содержания профессиональной подготовки будущих специалистов по туризмозведению. В статье рассматриваются некоторые особенности профессиональной подготовки будущих специалистов по туризмозведению в педагогической теории. Проведенный анализ этой проблемы дал возможность сделать выводы и внести авторские предложения, касающиеся решения вопросов, связанных с содержанием

професійної підготовки фахівців вибраного напрямку.

Ключевые слова: "професійна підготовка", "туризм", "будущий фахівець по туризму".

Beskorovaynaya L.V. Some aspects of the content professional training of future masters in tourism studies. This article discusses some of professional training of future masters in tourism studies in pedagogical theory. The analysis of this problem made it possible to draw conclusions and make proposals copyrights relating to address issues related to the content of professional training of the chosen direction.

Key words: professional training, tourism, the future masters in tourism studies.

Вступ. Нині світовий туризм має величезний потенціал зростання, значно перевищуючий будь-яку іншу галузь економіки. Як зазначає ЮНВТО число міжнародного туристського прибуття в 2013 році збільшилося на 5%, досягнувши рекордної відмітки – 1 млрд. 087 млн. чоловік згідно з останнім Барометром міжнародного туризму ЮНВТО. Незважаючи на глобальні економічні виклики, результати міжнародного туризму перевершили очікування, враховуючи, що в 2013 році додатково 52 млн. міжнародних туристів подорожували. ЮНВТО прогнозує, що в 2014 році темпи такого зростання складуть 4-5% і знову перевищуватимуть темпи збільшення, що передбачені в довгостроковому прогнозі. За ствердженням Генерального секретаря ЮНВТО Талеба Рифаї, 2013 рік виявився прекрасним роком для міжнародного туризму, сектор туризму продемонстрував свою чудову здатність пристосовуватися до ринкових умов, що змінюються, сприяючи економічному зростанню і створенню робочих місць у всьому світі, незважаючи на економічні і геополітичні негаразди. Фактично, туризм належить до тих небагатьох секторів, що збагачують економіку [1].

У зв'язку з цим ЮНВТО закликає національні уряди приділяти більше уваги розробці національних стратегій підтримки сектора туризму і виконувати прийняті ними зобов'язання по забезпеченню справедливого і стійкого зростання. Зважаючи на те, що парадигма розвитку туризму зазнає нині значних змін, ключова роль освіти на його новому етапі, полягає у розробці нових завдань. У світлі сучасної ситуації у сфері туризму відповітом туристської індустрії і державних відомств, що контролюють та регулюють діяльність цієї галузі, є підвищення професіоналізму – ключового елементу у забезпеченні якості та конкурентоспроможності фахівців на світовому ринку праці.

Наша країна є часткою світової спільноти, членом ЮНВТО, тож на сьогодні найважливішим капіталом кожної людини в Україні стає гарна освіта, професійна компетентність та здатність до творчості. Ці якості сприятимуть перетворенню нашого суспільства відповідно до сучасних тенденцій світового розвитку. Основні напрями й вимоги щодо модернізації професійної підготовки майбутніх фахівців у вищій школі ґрунтуються на положеннях Конституції України (1991), Закону України «Про вищу освіту» (2010); неперервності освіти й міжнародної співпраці та інтеграції у сфері освіти – визначаються «Національною доктриною розвитку освіти України у XXI столітті» (2002); загальні правові, організаційні та соціально-економічні засади реалізації державної політики України в галузі туризму – Законами «Про туризм» (1995 р.), «Про курорти» (2000 р.) й Державною програмою розвитку туризму на 2002-2010 рр. (2002 р.).

Робота виконана відповідно до плану НДР Запорізького національного університету.

Формулювання цілей роботи. Означені аспекти проблеми окреслюють мету статті, яка полягає у з'ясуванні деяких особливостей професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства.

Основні завдання дослідження:

1. Вивчити проблему професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства у педагогічній теорії та практиці.
2. Проаналізувати особливості цієї підготовки у вищих навчальних закладах України.

Результати дослідження. Теоретичними засадами дослідження слугували праці вітчизняних та зарубіжних авторів у таких напрямках: філософія сучасної вищої освіти (В.П.Андрущенко, І.А.Зязюн, В.Г.Кремень); проблеми неперервної професійної освіти (С.У.Гончаренко, А.О.Лігоцький, Н.Г.Ничкало, С.О.Сисоєва); теоретичні та методичні засади професійної підготовки майбутніх фахівців у вищій школі (А.М.Алексюк, С.І.Архангельський, В.І.Бондар, М.Б.Євтух, Л.П.Сущенко); особливості розвитку особистості майбутніх фахівців у процесі професійної підготовки (В.М.Гриньова, В.В.Рибалка, В.А.Семиченко); теоретичні основи неперервної туристичної освіти (В.О.Квартальнов, І.В.Зорін,

В.К.Федорченко); застосування інформаційних технологій у професійній освіті (І.Є.Булах, Р.С.Гуревич, М.І.Жалдак, Г.О.Козлакова, А.М.Коломієць); психолого-педагогічні аспекти впровадження інформаційних технологій у вищій школі (В.П.Безпалько, О.М.Довгялло, М.Ю.Кадемія, І.І.Мархель, І.П.Підласий); організація і впровадження дистанційної освіти (П.В.Дмитренко, Н.О.Корсунська, В.М.Кухаренко, В.В.Олійник, П.В.Стефаненко, Б.І.Шуневич).

Навчальна дисципліна "Управління якістю послуг в туризмі" розроблена нами з урахуванням сучасних вимог країни до якості навчання, впровадження нових методів, засобів та організаційно-педагогічних умов професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства [3]. Предметом вивчення дисципліни є забезпечення глибокої теоретичної підготовки майбутніх фахівців галузі туризму до роботи у сфері туристичної індустрії, а також практичних навичок з розробки, організації та впровадження системи якості в усіх сферах діяльності підприємств індустрії туризму.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна "Управління якістю послуг в туризмі" входить до циклу дисциплін підготовки фахівців з туризму освітньо-кваліфікаційного рівня "магістр" та пов'язана з циклом загальних гуманітарних та соціально-економічних дисциплін, що мають забезпечити випускників відповідними знаннями і сформувати вміння застосовувати їх у майбутній професійній діяльності; циклом фундаментальних дисциплін для опанування студентами дисциплін професійно орієнтованого циклу, а саме: менеджмент туризму, організація туризму, маркетинг в туризмі, організація туризму, організація рекреаційних послуг, організація анімаційних послуг в туризмі, стратегічний маркетинг, стратегічний менеджмент.

Мета розробленої нами дисципліни полягає у забезпеченні студентів теоретичними основами і практичними навичками з розробки, організації і впровадження системи якості в усіх сферах діяльності індустрії туризму. Основними завданнями вивчення дисципліни "Управління якістю послуг в туризмі" є: оволодіння майбутніми фахівцями з туризмознавства комплексом знань з систем і методів управління якістю послуг в туристській індустрії; підготовка до виконання робіт по стандартизації і сертифікації туристського продукту; набуття знань по розробці і впровадженню стандартів якості комплексного туристського обслуговування; формування навичок щодо застосування статистичних методів контролю якості послуг у майбутній професійній діяльності в галузі туризму.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми результатом вивчення дисципліни повинні стати знання майбутніх фахівців з туризмознавства щодо: теоретичних та методологічних основ з розробки, організації і впровадження системи якості в усіх сферах діяльності підприємств індустрії туризму; використання методів моніторингу ринку туристських послуг; використання нормативних документів по стандартизації і сертифікації в туристській індустрії; системи розробки і впровадження стандартів якості комплексного туристського обслуговування; системи оцінки задоволеності споживачів, застосування інструментів управління і контролю якості туристських послуг.

Отримані знання потрібні майбутнім фахівцям з туризмознавства для формування наукового мислення і професійного підходу до майбутньої практичної діяльності. По закінченню навчального курсу дисципліни студенти повинні уміти: використовувати методи моніторингу ринку туристських послуг; використовувати нормативні документи з якості, стандартизації і сертифікації в туристській індустрії; здійснювати розробку і впровадження стандартів якості комплексного туристського обслуговування.

Програма навчальної дисципліни складається з двох змістовних модулів: "Якість як об'єкт управління в туризмі" та "Методи визначення рівня задоволеності споживачів якістю послуг і якістю обслуговування в туристській галузі".

Зміст першого модуля розкривають теми: "Роль якості в сучасному соціумі", "Класифікація і класифікатори послуг в туристській індустрії", "Якість як об'єкт управління в туризмі", "Методи кваліметрії, що використовуються для оцінки рівня якості послуг в індустрії туризму".

Теми першого модуля дисципліни розкриваються у таких питаннях, як розвиток суспільства та його вплив на якість продукції і послуг; якість як філософська категорія; еволюція мислення в галузі управління якістю продукції і послуг в туризмі; роль держави в забезпеченні якості послуг туризму і захисту прав споживачів; місце управління якістю послуг в туризмі в системі загального менеджменту; теорії Деминга, Кросбі, Джурана з проблем управління якістю; цілі, завдання і функції управління якістю; планування, забезпечення, поліпшення, контроль якості послуг; багатоаспектність якості послуг в туристській індустрії; якість і конкурентоздатність організацій і послуг; показники, що визначають конкурентоспроможність туристських організацій; економічні проблеми управління якістю послуг в

туризмі; характеристика витрат, пов'язаних з забезпеченням якості послуг в туризмі; регулювання витрат на управління якістю послуг в туризмі; визначення, суть і показники рівня якості послуг; номенклатура показників, необхідних для оцінки якості послуг в туристській індустрії; класифікація і характеристика методів визначення показників якості послуг в туризмі; методи оцінки рівня якості послуг і якості обслуговування в засобах розміщення, туроператорських і турагентських фірмах: диференціальний, комплексний, інтегральний, економічний, методика STRVQUAL).

Зміст модуля "Методи визначення рівня задоволеності споживачів якістю послуг і якістю обслуговування в туристській галузі" розкривають такі теми: "Базова концепція загального менеджменту якості (TQM)", "Інструменти менеджменту якості в туризмі", "Сертифікація послуг і систем якості в туризмі". Теми другого модуля розкриваються у таких питаннях, як етапи розвитку системи якості; основні положення концепції TQM: орієнтація на споживача; лідерство керівника; системний підхід у менеджменті; ухвалення рішень, заснованих на фактах; взаємовигідні стосунки з постачальниками; цикл Демінга; порівнянність відповідальності, повноважень і взаємодій в організації; модель оцінки якості діяльності сервісної організації; види аудиту якості; особливості й організаційні принципи самооцінки підприємств; піраміда якості; ієрархія документів системи TQM; досвід впровадження системи загального менеджменту якості на українських підприємствах туризму; взаємозв'язок системи менеджменту якості з системою управління довіллям; політика туристської фірми в сфері якості; методи менеджменту якості; сім інструментів управління і аналізу процесу постійного вдосконалення; нормативно-правові акти зі стандартизації й оцінки відповідності в туризмі; цілі технічного регулювання; сертифікація систем якості; сертифікаційний і внутрішній аудити; особливості сертифікації послуг в туристській індустрії; принципи розробки системи якості для підприємств громадського харчування.

Навчання будується на сполученні лекцій, практичних занять та самостійної роботи студентів. Лекційні заняття призначені для теоретичного осмислення та узагальнення складних розділів курсу дисципліни. Практичні заняття є аудиторними і призначені для закріплення та більш глибокого вивчення визначених аспектів лекційного матеріалу на практиці, а також для набуття майбутніми фахівцями з туризмознавства практичних навичок з туристської діяльності. Самостійна робота є позааудиторною й призначена для самостійного ознайомлення студентів з визначеними розділами курсу дисципліни за рекомендованими викладачем матеріалами щодо підготовки до виконання індивідуальних завдань.

Індивідуальне завдання передбачає дослідження рівня задоволеності споживачів якістю послуг туроператорської або турагентської фірми. Залежно від якості виконання (складність і якість виконання завдання – 1-10 балів, кількість і науковість використаних джерел – 1-5 балів, ступінь самостійності під час виконання – 1-5) студент отримує від 1 до 20 балів. Для перевірки ефективності викладання дисципліни здійснюється контроль рівня знань студентів, при цьому використовуються такі види: поточний контроль, що включає виконання студентами контрольних завдань з їх оцінкою; модульний контроль, який полягає у виконанні контрольної роботи після вивчення модуля; рубіжний контроль, що полягає у складанні заліку. Залік передбачає підсумковий контроль знань студентів, який проходить у виді усного опитування за тестовими питаннями.

ВИСНОВКИ. Таким чином, теоретичний аналіз проблеми дослідження довів доцільність та актуальність теоретико-методологічних та практичних розробок у напрямку професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства. Мета розробленої нами дисципліни "Управління якістю послуг в туризмі" полягає у забезпеченні майбутніх фахівців з туризмознавства теоретичними основами і практичними навичками з розробки, організації і впровадження системи якості в усіх сферах діяльності індустрії туризму.

Перспективи подальших досліджень вбачаються нами у вивченні інших аспектів професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства.

ЛІТЕРАТУРА

1. [World Tourism Organization UNWTO](http://media.unwto.org/ru/press-release/2014-01-20/) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://media.unwto.org/ru/press-release/2014-01-20/>
2. Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2007, № 12. – С. 102.
3. Навчальна програма "Управління якістю послуг в туризмі" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://web-files.znu.edu.ua/bank>

4. Сисоєва С.О., Соколова І.В. Проблеми неперервної професійної освіти: тезаурус наукового дослідження: наук. видання / С.О.Сисоєва, І.В.Соколова / НАПН України. Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих, МОН. Маріупольський держ. гуманітарний ун-т – Київ: Видавничий Дім «ЕКМО», 2010. – 360 с.

5. Суценок Л.П. Про розвиток професійної підготовки фахівців фізичної культури та спорту на початку 30-х років ХХ століття / Л.П. Суценок // Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. 2003. – № 23. – С. 135-139.

6. Федорченко В.К. Актуальні проблеми формування фахівців для сфери сучасного туризму / В.К.Федорченко // Туризмологія: економічні, правові, соціокультурні, духовні аспекти: Матеріали V-х аспірантських читань (9 квітня 2003 року, м. Київ). – К., 2003. – С. 3-12.

УДК 796.8: 371.71

Безпалый С.М.
Національна академія внутрішніх справ

ФІЗИЧНА ПІДГОТОВЛЕНІСТЬ ЖІНОК ІЗ ЧИСЛА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ МВС УКРАЇНИ

Досліджено рівень та динаміку фізичної підготовленості жінок-офіцерів, які проходять службу на викладацьких посадах у ВНЗ МВС України, різних вікових груп (n=84) за результатами виконання згинання та розгинання рук в упорі лежачи, бігу на 100 м та бігу на 1000 м. Встановлено недостатній рівень розвитку фізичних якостей у жінок-офіцерів усіх вікових груп, що свідчить про необхідність удосконалення чинної програми з фізичної підготовки з жінками із числа науково-педагогічних працівників ВНЗ МВС України.

Ключові слова: фізична підготовленість, жінки, викладачі.

Безпалый С. Н. Физическая подготовленность женщин из числа научно-педагогических работников высших учебных заведений МВД Украины. Исследованы уровень и динамика физической подготовленности женщин-офицеров, которые проходят службу на преподавательских должностях в высших учебных заведениях МВД Украины различных возрастных групп (n=84) по результатам выполнения сгибания и разгибания рук в упоре лежа, бега на 100 м, бега на 1000 м. Установлен недостаточный уровень развития физических качеств у женщин-офицеров всех возрастных групп, что свидетельствует о необходимости усовершенствования действующей программы по физической подготовке женщин из числа научно-педагогических работников высших учебных заведений МВД Украины.

Ключевые слова: физическая подготовленность, женщины, преподаватели.

Bezpalý S. M. Physical readiness of women from scientific-pedagogical workers at higher educational establishment of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine. The level and dynamics of physical readiness of women-officers, which pass service on teaching positions at higher educational establishment of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine of different age groups (n=84) by results of bending and unbending of hands in support lying, run on 100 and 1000 meters has been investigated in the article. The insufficient level of development of physical qualities of women-officers of all age groups has been determined. This testifies the necessity to improve the operating program of physical training with women from scientific-pedagogical workers at higher educational establishment of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine.

Key words: physical readiness, women, teachers.

Постановка проблеми. У керівних документах Міністерства внутрішніх справ (МВС) України останніх років зазначається про збільшення частки жінок у колективах органів внутрішніх справ (ОВС). На кінець 2012 року кількість жінок, які проходять службу в ОВС наблизилася до 40% від загальної кількості працівників МВС України. Не є виключенням й вищі навчальні заклади (ВНЗ) МВС України, де кількість жінок-офіцерів, які проходять службу на викладацьких посадах, сягає 50% від загальної чисельності науково-педагогічного складу ВНЗ.

У роботах А.В. Магльованого, О.І. Тьорло, О.М. Боярчука [3, 8, 14] вказується, що багато професій, у яких зайняті жінки, не вимагають граничної чи наближеної до неї мобілізації фізичних можливостей. У більшості видів професійної діяльності вимоги до фізичної підготовленості під час виконання прийомів і дій не перевищують 30% від максимально можливого рівня фізичної підготовленості жінок. Проте, все це не знижує доцільності використання засобів фізичної підготовки для забезпечення необхідного рівня професійної працездатності та здоров'я.